

PATVIRTINTA

Lietuvos darbo rinkos mokymo
tarnybos generalinio direktoriaus

2000 m. 11 mėn. 10 d.

įsakymu Nr. 117-AD

SPROGDINIMO DARBŲ VADOVO

MOKYMO PROGRAMA

Programos kodas: 1549922 / 560054408

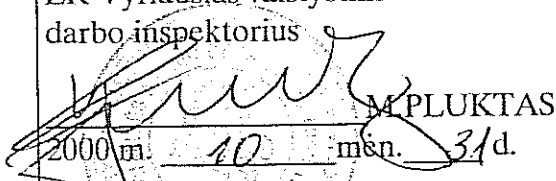
Suteikiamas leidimas dirbti sprogdinimo darbų vadovu

Mokymo trukmė: 4 savaitės

Bazinis išsilavinimas: **Aukštesnysis techninis**

MOKYMO PROGRAMA SUDERINTA:

LR Vyriausias valstybinis
darbo inspektorius

M. PLUKTAS
2000 m. 10 mėn. 31 d.

Darbo rinkos profesinio
mokymo ekspertų komisijos išvados:

Programa atitinka darbo rinkos profesinio
mokymo bendrusis reikalavimus. Programa
taip pat atitinka sprogdinimo darbų vadovus.

Darbų saugos mokymo programų
ekspertų komisijos pirmininkas

V. Baranauskas

2000 m. 11 mėn. 10 d.

PROGRAMOS ANOTACIJA

Lietuvoje tenka vykdyti technologinius sprogdinimo darbus. Todėl vadovaujantys tokiems darbams privalo gerai žinoti, kas turi teisę gaminti sprogmenis, kaip išduodami leidimai sprogdinimo darbams bei saugoti ir pervežti sprogmenis, nes tai - ypatingo atsargumo reikalaujančios medžiagos. Be to, sprogmenų saugojimas griežtai reglamentuojamas dar todėl, kad nepakliūtų nusikaltėliams. Už sprogdinimo darbų bei sprogmenų laikymo norminių dokumentų pažeidimus įstatymuose numatyta ne tik administracinė, bet ir baudžiamoji atsakomybė.

Sprogdinimo darbai yra labai pavojingi. Todėl darbų vadovai privalo mokėti paskaičiuoti oro bangos, skeveldrų išmetimo, seisminio poveikio ir detonacijos perdavimo atstumus sprogdinant gręžinius ir naudojant paviršinius užtaisus. Taip pat privaloma mokėti sprogstamųjų medžiagų ir sprogdinimo priemonių netinkamumo nustatymą bei jų sunaikinimo tvarką.

Sprogdinimo darbai gali būti įvairūs: seisminėje žvalgyboje, gesinant gaisrus, gręžiniuose, išalusio grunto purenimui, čirpynuose, balose, smulkinant ledą, panaikinant kamščius upėse, verčiant pastatus, raunant kelmus ir vykdant kitus darbus. Šių darbų specifiką taip pat privalo mokėti sprogdinimo darbų vadovai. Jie taip pat privalo žinoti bendrus darbų saugos reikalavimus, bendras darbo įstatymus.

Sprogdinimo darbų vadovų mokymui skirta 152 valandos, iš jų: 112 valandų teorijai, 40 valandų praktikai ir 8 val. konsultacijoms.

Praktika pravedama įmonėje, kuri turi sąlygas ir teisę praktikos pravedimui.

Atsakingiems asmenims išduodamas pažymėjimas (kodas 1114) su įrašu: gali dirbti sprogdinimo darbų vadovu.

Programą rengė:

Mokymo įstaiga UAB "Žmogaus sauga darbe", mokymo vadovas P. Varanauskas

Po ekspertizės mokymo programą koregavo:

LDRMC Mokymo programų ir metodikos skyrius

SUDERINTA
LR Valstybinė darbo inspekcija
Kasybos ir sprogdinimo darbų
Skyriaus viršininkas

A. DAUJOTAS
2000 m. 11 mėn. 15 d.

PATVIRTINTA

Lietuvos darbo rinkos mokymo
tarnybos generalinio direktoriaus
2000 m. 11 mėn. 10 d.
įsakymu Nr. 117-AD

Suteikiamas leidimas dirbti sprogdinimo darbų vadovu

Programos kodas: 1549922 / 5600 54408

KVALIFIKACINIAI REIKALAVIMAI

Turi žinoti:

1. Sprogdinimo darbų terminologiją.
2. Reikalavimus sprogių medžiagų transportui.
3. Signalus vykdant sprogdinimo darbus.
4. Sprogmenų sandėliavimo ir išdavimo tvarką.
5. Reikalavimus darbuotojams, prižiūrintiems elektros įrenginius.
6. Leidimų sprogdinimo darbams gavimą.
7. Reikalavimus darbui su kopėčiomis, talėmis ir kitais kėlimo įrengimais.
8. Bendrus priešgaisrinius reikalavimus.
9. Alkoholizmo, narkomanijos ir toksikomanijos pasekmes.
10. Ergonomikos esmę, darbo psichologijos pagrindus.
11. Saugos darbe organizavimą įmonėse.
12. Saugos darbe instruktavimo rūšis.
13. BK, ATPK pagrindus, susijusius su sprogdinimo darbais ir darbų sauga.
14. Darbo įstatymus.
15. VSD pensijų įstatymo pagrindus.
16. Darbų saugos norminių aktų pakeitimus.
17. Profsajungų, kolektyvinių sutarčių ir kolektyvinių ginčų reguliavimo įstatymų esmę.

Turi mokėti:

1. Nustatyti pagrindines nelaimingų atsitikimų priežastis sprogdinimo darbuose.
2. Sprogmenų apskaitą, bandymus, sunaikinimą.
3. Atlikti nelaimingų atsitikimų tyrimą bei apskaitą.
4. Parengti darbų saugos instrukciją.
5. Apmokyti padidinto pavojingumo darbų vadovus.
6. Naudotis bendromis ir asmeninėmis saugos priemonėmis.
7. Dirbti su metalo ir medžio apdorojimo staklėmis.
8. Elektrinio ir dujinio suvirinimo darbus.
9. Vesti darbo laiko apskaitą.
10. Užpildyti leidimus sprogdinimo darbų vykdymui.

11. Atlikti oro bangos, skeveldrų išmetimo atstumo, seisminio poveikio ir detonacijos perdavimo atstumų skaičiavimus.
12. Sudaryti sprogdinimo darbų projektus ir juos vykdyti.
13. Organizuoti parengiamuosius darbus sprogdinimui.
14. Organizuoti sprogdinimo darbus naftos, dujų, vandens gręžiniuose, povandeninius sprogdinimus.
15. Atlikti užtaisus gręžiniuose ir paviršiuose.
16. Organizuoti sprogdinimo darbus seisminėje žvalgyboje, gesinant gaisrus, išalusio grunto purenimui, smulkinant ledą.
17. Organizuoti kelmų rovimą sprogdinant bei sprogdinimo darbus durpynuose ir balose, metalo sprogdinimą.
18. Suteikti pirmąją pagalbą nukentėjusiam.

Parengė:

Mokymo įstaiga - UAB "Žmogaus sauga darbe"

Mokymo vadovas P. Varanauskas

LIETUVOS DARBO RINKOS
MOKYMO TARNYBA

PATVIRTINTA

Lietuvos darbo rinkos mokymo
 tarnybos generalinio direktoriaus
2000 m. 11 mėn. 10 d.
įsakymu Nr. 117-AD

Suteikiamas leidimas dirbti sprogdinimo darbų vadovu

Mokymo trukmė: 4 savaitės

MOKYMO PLANAS

Eil. Nr.	Temų pavadinimas	Skiriama valandų		Atsiskaity- mo forma
		viso	iš jų: prakt.	
1.	TEORINIS MOKYMAS	108	4	
1.1.	Sprogdinimo darbai	76	-	
1.2.	Darbo įstatymai	6	-	
1.3.	Sauga darbe	26	4	
2.	PRAKTINIS MOKYMAS	36	36	
	Konsultacijos	8	-	
	VISO:	152	40	
Baigiamajam žinių tikrinimui skiriama po 30 min. kiekvienam egzaminuojamam asmeniui				

MOKYMUI REIKALINGA

1. Teoriniam mokymui:

- Sprogdinimo darbų plakatai,
- Sprogdinimo darbų saugos taisyklės,
- Sprogdinimo darbų tipiniai projektai.

2. Praktiniam mokymui:

Sprogmenys:

- trotilo trinkelės
- Elektrodetonatoriai,
- Detonuojanti virvutė,
- Amonitas.

Bendrosios ir asmeninės apsaugos priemonės.

REIKALAVIMAI PEDAGOGŲ KVALIFIKACIJAI

Darbo rinkos profesinį mokymą vykdančių profesijos mokytojų, dėstytojų, praktinio mokymo instruktorių kvalifikacija turi atitikti Švietimo ir mokslo ministerijos patvirtintus bendruosius kvalifikacinius reikalavimus:

- turėti aukštąjį kalnakasybos inžinieriaus, inžinieriaus – mechaniko pasirengimą;
- profesijos mokymui turėti pakankamą (5) metų darbo patirtį, susijusią su sprogdinimo darbų vykdymu bei sprogdinimo darbų vadovo kvalifikaciją;
- turėti pedagoginių, psichologinių ir mokymo metodikos žinių pagrindus, kuriuos gali įgyti specialiuose įvadinio pedagoginio-psichologinio mokymo kursuose.

Be šių reikalavimų mokymą vykdančys mokytojai, dėstytojai ir praktinio mokymo instruktoriai turi atitikti ir Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nustatytus papildomus kvalifikacinius reikalavimus suaugusiųjų profesiniam mokymui t.y. turi žinoti suaugusiųjų mokymo specifiką ir mokėti ją taikyti.

Pagal išvardintus reikalavimus pedagogų kvalifikacijai darbo rinkos profesijos mokytojai, dėstytojai ir praktinio mokymo instruktoriai privalo atestuotis ne vėliau kaip per vienerius metus nuo įsidarbinimo mokymo įstaigoje pradžios. Pedagoginė atestacija atliekama vadovaujantis darbo rinkos profesijos mokytojų atestacijos nuostatais.

PATVIRTINTA

Lietuvos darbo rinkos mokymo
tarnybos generalinio direktoriaus
2000 m. 11 mėn. 10 d.
isakymu Nr. 117-AD

ATSKIRŲ MOKYMO DALYKŲ PROGRAMA

1. TEORINIS MOKYMAS

1.1. SPROGDINIMO DARBŲ PARENGIMAS IR VYKDYMAS

Tai pagrindinis dalykas rengiant sprogdinimo darbų vadovus, kurio metu suteikiamos svarbiausios žinios apie sprogdinimo darbų rūšis, eiliškumą, reikalavimus jų atlikimui, dokumentacijos tvarkymą.

Dalykui skiriama: 76 val.

Eil. Nr.	Temų ir potemių pavadinimas	Valandų skaičius
1.	Medžiagų ir gaminių sandėliavimas. Krovimo darbai	1
2.	Statinių ir patalpų eksploatacija ir priežiūra.	1
3.	Autotransporto, kito transporto ir elektrinių mechanizmų eksploatacija	2
4.	Mazos galios kompresoriai	1
5.	Elekros srovės apsauginės priemonės. Reikalavimai darbuotojams, prižiūrintiems elektros įrenginius. Grupių suteikimo tvarka. Iki 1000 V elektros skirstyklos, pastotės	2
6.	Elektriniai suvirinimo darbai ir aparatai. Elektriniai įrankiai ir kontroliniai matavimo prietaisai. Dujiniai suvirinimo darbai	2
7.	Kasimo, gręžimo - sprogdinimo bei krovimo darbai prie orinių elektros perdavimo linijų ir požeminių elektros perdavimo linijų ir požeminių elektros kabelių	2
8.	Teisė gaminti sprogmenis. Leidimo gaminti sprogmenis pramoniniu būdu apiforminimas	1
9.	Sprogmenų saugojimas. Leidimas vykdyti sprogdinimo darbus, saugoti ir pervežti sprogmenis	2
10.	Ypatingo atsargumo reikalaujančios medžiagos /	2
11.	Teisė vadovauti sprogdinimo darbams. Teisė vykdyti sprogdinimo darbus ir sandėliuoti sprogmenis	2
12.	Sprogmenų transportavimas sandėlio teritorijoje, į darbo vietą ir darbo vietoje. Reikalavimai autotransportui	2
13.	Oro bangos apskaičiavimas sprogdinant gręžinius, špurus ir naudojant paviršutinius užtaisus	2
14.	Seisminio poveikio skaičiavimas	2
15.	Detonacijos perdavimo atstumų skaičiavimas	2
16.	Sprogmenų išdavimo iš sandėlio tvarka	1
17.	Sunaudotų arba nesprogusių sprogmėnų panaudojimo apiforminimas	1

18.	Sprogstamųjų medžiagų ir sprogdinimo priemonių netinkamumo nustatymas, sprogstamųjų medžiagų sunaikinimo tvarka ir dokumentacijos tvarkymas	2
19.	Sprogdinimo priemonių paruošimas sprogdinimui	2
20.	Sprogdinimo būdai. Signalai vykdant sprogdinimo darbus	2
21.	Sprogstamųjų medžiagų, sprogdinimo priemonių laikymas ir saugojimas darbo vietoje	2
22.	Bendri reikalavimai vykdant sprogdinimo darbus. Sprogdinimo projektai	2
23.	Sprogdinimo darbų mechanizavimas	2
24.	Sprogdinimo darbai naudojant paviršinius užtaisus	2
25.	Sprogdinimo darbai naudojant užtaisus gręžiniuose, špuruose, kameroje ir katile	2
26.	Sprogdinimo darbai naftos ir dujų gręžiniuose	2
27.	Sprogdinimo darbai vandens gręžiniuose	2
28.	Sprogdinimo darbai seisminėje žvalgyboje	2
29.	Sprogdinimo darbų naudojimas gesinant gaisrus	2
30.	Sprogdinimo darbai išalusio grunto purenimui	2
31.	Sprogdinimo darbai durpynuose, balose	2
32.	Sprogdinimo darbai smulkinant ledą	2
33.	Sprogdinimo darbai likviduojant kamščius upėse	2
34.	Povandeniniai sprogdinimo darbai	2
35.	Metalo sprogdinimas	2
36.	Sprogdinimo darbai verčiant pastatus	2
37.	Sprogdinimo darbai smulkinant pamatus	2
38.	Kelmų rovimas sprogdinant	2
39.	Sprogmenų sandėlių įrengimas	2
40.	Sprogmenų išbandymas	2
41.	Atsakomybė už sprogdinimo darbų saugos pažeidimus	2
42.		viso: 76

1.2. DARBO ĮSTATYMAI

Šioje temoje pateikiamos žinios apie normatyvinius dokumentus, kuriuose įgyvendinami žmonių saugos darbe įstatymo reikalavimai ir atsakomybė.

Dalykui skiriama: 6 val.

Eil. Nr.	Temų ir potemių pavadinimas	Valandų skaičius
1.	Žmonių saugos darbe įstatymas, kiti darbų sauga reglamentuojantys normatyviniai aktai. Baudžiamoji, administracinė ir drausminė atsakomybė už darbų saugos norminių aktų pažeidimus.	2
2.	Atostogų, darbo apmokėjimo įstatymai	2
3.	Profesijų, kolektyvinių sutarčių, kolektyvinių ginčų reguliavimo, valstybinių socialinių pensijų įstatymai bei kiti darbo santykių teisiniai dokumentai	2
		viso: 6

1.3. SAUGA DARBE

Šis dalykas suteikia žinių apie bendrus darbų saugos reikalavimus, saugų darbą sprogdinimo vietose, elektrosaugos reikalavimus, išnagrinėjami dažniausiai pasitaikantys taisyklių pažeidimai, vykdant sprogdinimo darbus.

Dalykui skiriama: 22 val.

Eil. Nr.	Temų ir potemių pavadinimas	Skiriama valandų	
		viso	Iš jų:prakt.užs.
1.	Sauga darbe	9	-
1.1.	Darbų sauga Lietuvoje	1	-
1.2.	Darbų sauga sprogdinimo vietose. Rizikos vertinimas. Darbuotojų mokymas, instruktavimas, atestavimas ir informavimas.	3	-
1.3.	Nelaimingų atsitikimų tyrimas	2	-
1.4.	Pavojingi darbai ir potencialiai pavojingi įrenginiai	3	-
2.	Priešgaisrinė sauga	2	-
3.	Elektrosauga	6	-
3.1.	Bendri reikalavimai	1	-
3.2.	Darbas su elektriniais įrankiais	2	-
3.3.	Elektrinių įrankių apskaita ir išdavimas.	1	-
3.4.	Ižeminimas	2	-
4.	Darbo psichologija ir ergonomika	5	-
4.1.	Profesiniai susirgimai. Higienos reikalavimai.	2	-
4.2.	Saugaus darbo psichologija. Ergonomika. Asmeninės saugos priemonės.	3	-
5.	Praktiniai užsiėmimai:	4	4
5.1.	Pirmoji pagalba nukentėjusiam	2	2
5.2.	Bendros ir asmeninės apsaugos priemonės.	2	2
	viso:	26	4

PATVIRTINTA

Lietuvos darbo rinkos mokymo
 tarnybos generalinio direktoriaus
2000 m. 11 mėn. 10 d.
įsakymu Nr. 117-AD

2. PRAKTINIS MOKYMAS

Praktikos metu suteikiama galimybė dalyvauti paruošiant sprogdinimo priemones, atliekant sprogdinimo darbus, išbandant ir naikinant sprogmenis.

Praktiniam mokymui skiriama: 36 val.

Eil. Nr.	Temų ir potemių pavadinimas	Valandų skaičius
1.	Sprogdinimo darbai:	36
1.1.	Sprogdinimo priemonių paruošimas	4
1.2.	Signalai vykdant sprogdinimo darbus	2
1.3.	Gręžinių rengimas	4
1.4.	Projektų vykdymas	16
1.4.1.	Sprogdinant pastatus	4
1.4.2.	Trupinant pamatus	4
1.4.3.	Naudojant paviršinius užtaisus	4
1.4.4.	Naudojant užtaisus gręžiniuose	4
1.5.	Sprogmenų išbandymas	4
1.6.	Sprogmenų netinkamumo nustatymas	4
1.7.	Sprogmenų naikinimas	2
	viso:	36

BAIGIAMASIS ŽINIŲ TIKRINIMAS

Baigiamasis besimokančiųjų žinių patikrinimas vykdomas kvalifikacijos egzamino forma.

Kvalifikacijos egzaminas organizuojamas ir vykdomas pagal nustatytą kvalifikacinio egzaminų vykdymo tvarką. Ji numato, kad egzaminas susideda iš dviejų dalių:

1) pokalbio iš sprogdinimo darbų pasibaigus praktikai (įskaita):

- sprogmenų apskaitos, laikymo, bandymo ir sunaikinimo tvarkos;
- sprogdinimo būdų bei projektų vykdymo.

2) teorinių žinių tikrinimo iš šių taisykių:

- darbų saugos įstatymų ir normatyvinių dokumentų;
- pirmosios pagalbos, higienos, ergonomikos bei darbo psichologijos;

Kvalifikacijos egzamino vykdymui sudaroma egzaminų komisija, kurioje dalyvauja Valstybinės darbo inspekcijos Kasybos ir sprogdinimo darbų skyriaus vyriausiasis inspektorius, asmuo, turintis saugos darbų tarnybos specialisto pažymėjimą, asmuo, turintis kasybos darbų vadovo pažymėjimą. Dalyvauti gali mokymo įstaigos vadovai bei specialistai be sprendžiamojo balso teisės.

Asmenims, sėkmingai baigusiems mokymo programą išduodamas pažymėjimas (kodas 1114) su įrašu: gali dirbti sprogdinimo darbų vadovu.

Asmenys, neišlaikę egzamino, pakartotinai jį gali laikyti po 2 savaičių.

Parengė:

Mokymo įstaiga UAB "Žmogaus sauga darbe"

Mokymo vadovas

P.Varanauskas